

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2003/36

Karar Sayısı : 2003/91

Karar Günü : 15.10.2003

R.G. Tarih/Sayı:14.04.2005/25785

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Haluk KOÇ, Oğuz OYAN ve 125 Milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 16.4.2003 günlü, 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun'un şekil ve esas yönünden Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 128. ve 148/2. maddelerine aykırılığı savıyla iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istemi ile, aynı yasaya ilişkin tasarının temel kanun olarak görüşülmesi önerisinin, 16.4.2003 günlü, 22. Dönem, 1. Yasama Yılı'nın, 67. Birleşimi'nde kabulüne ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'nın Anayasa'nın 2., 6., 10., 11. ve 88. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

16.4.2003 günlü, 4848 sayılı "Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun"un iptali istenilen 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39. ve 40. maddeleri ile Geçici 1., 2., 3., 4., 5. ve 6. maddeleri şöyledir:

1- "MADDE 1.- Bu Kanunun amacı; kültürel değerleri yaşatmak, geliştirmek, yaymak, tanıtmak, değerlendirmek ve benimsetmek, tarihî ve kültürel varlıkların tahribini ve yok edilmesini önlemek, yurdun turizme elverişli bütün imkânlarını ülke ekonomisine olumlu katkı sağlayacak şekilde değerlendirmek, turizmin geliştirilmesi, pazarlanması, teşvik ve desteklenmesi için gerekli önlemleri almak, kültür ve turizm konularıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek ve bu kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığının kurulmasına, teşkilât ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir."

2- "MADDE 2.- Kültür ve Turizm Bakanlığının görevleri şunlardır:

a) Millî, manevî, tarihî, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, yaymak, tanıtmak, benimsetmek ve bu suretle millî bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak,

b) Kültür ve turizm konuları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek, bu kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak,

c) Tarihî ve kültürel varlıkları korumak,

d) Turizmi, millî ekonominin verimli bir sektörü haline getirmek için yurdun turizme elverişli bütün imkânlarını değerlendirmek, geliştirmek ve pazarlamak,

e) Kültür ve turizm alanlarında her türlü yatırım, iletişim ve gelişim potansiyelini yönlendirmek,

f) Kültür ve turizm yatırımları ile ilgili taşınmazları temin etmek, gerektiğinde kamulaştırmak, bunların etüt, proje ve inşaatını yapmak, yaptırmak,

g) Türkiye'nin turistik varlıklarını her alanda tanıtıcı faaliyetler ile her türlü imkan ve araçlardan faydalanarak kültür ve turizmle ilgili tanıtma hizmetlerini yürütmek,

h) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak."

3- "MADDE 3.- Kültür ve Turizm Bakanlığı; merkez, taşra ve yurt dışı teşkilâtı ile bağlı kuruluşlardan meydana gelir."

4- "MADDE 4.- Bakanlık merkez teşkilâtı; ana hizmet birimleriyle danışma ve denetim birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden meydana gelir.

Bakanlık merkez teşkilâtı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir."

5- "MADDE 5.- Bakan; Bakanlık teşkilâtının en üst amiridir ve Bakanlık hizmetlerini mevzuata, Hükümetin genel siyasetine, millî güvenlik siyasetine, kalkınma plânlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda diğer bakanlıklarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve Başbakana karşı sorumludur.

Bakan, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden ayrıca sorumlu olup, Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilâtları ile bağlı kuruluşların faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir."

6- "MADDE 6.- Müsteşar, Bakanın emrinde ve onun yardımcısı olup, Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve Bakanın direktif ve emirleri yönünde, Bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına, yıllık programlara ve mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık Teftiş Kurulu hariç, Bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını takip ve temin eder.

Müsteşar, yukarıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur.

Bakanlıkta, Müsteşara yardımcı olmak üzere en çok dört Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir."

7- "MADDE 7.- Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez teşkilâtındaki ana hizmet birimleri şunlardır:

a) Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü,

- b) Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü,
- c) Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü,
- d) Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü,
- e) Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü,
- f) Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü,
- g) Tanıtma Genel Müdürlüğü,
- h) Millî Kütüphane Başkanlığı,
- ı) Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı."

8- "MADDE 8.- Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Klasik,  ağdaş ve geleneksel-sanat akımlarını takip ederek, yurt içindeki sanat faaliyetlerinin millî kültür ve  ağdaş anlayışa uygun olarak yürütülmesi ve yayılmasını, milletin bu yönden bilgi sahibi olmasını sağlamak,
- b) Ulusal resim ve heykel sanatları ile geleneksel Türk süsleme ve el sanatları koleksiyonlarını geliştirmek,
- c) Güzel sanatlara ilişkin çalışmaların sosyal ve kültürel gelişme bakımından verimli olması için tedbirler almak,
- d) Güzel sanatlar galerileri ile orkestralar, korolar, çalgı, ses ve halk oyunları toplulukları, resim ve heykel müzeleri kurulmasını teklif etmek ve bunlara ilişkin hizmetleri yürütmek,
- e) Diğer  lke sanatlarının yurt içinde tanıtılması amacıyla tedbirler almak,
- f) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

9- "MADDE 9.- Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Yurdumuzdaki korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının arkeolojik araştırma ve kazılarla açığa çıkarılmasını, korunmasını, değerlendirilmesini ve tanıtılmasını sağlamak, tahribini ve kaçırılmasını önleyici tedbirleri almak,
- b) Gerekli görülen yerlerde müzeler, rölöve ve anıtlar müdürlükleri, restorasyon ve konservasyon laboratuvarları kurulmasını teklif etmek ve bunların idare ve ihtisas işlerini düzenlemek ve yürütmek, özel müzelerin kurulmasına rehberlik etmek, desteklemek ve belirli esaslar çerçevesinde bunları kontrol altında bulundurmak,

c) Millî sınırlarımız dışında kalan, korunması gerekli, ata yadigarı taşınmaz kültür varlıklarını tespit etmek, karşılıklı kültürel anlaşmalar ve kültürel mübadele programları çerçevesinde bunların bakım ve onarımlarını sağlayıcı tedbirleri almak,

d) Müzelerin geliştirilmesi, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının bakımı ve restorasyonu konularında gerekli tedbirleri almak ve uygulamak,

e) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve koruma kurullarına verilen görevlerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla araştırma, inceleme, tespit, değerlendirme ve plânlamaya yönelik hizmetleri yapmak veya yaptırmak,

f) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve koruma kurulları kararlarının alınmasına ve uygulanmasına dair işlemlerin yürütülmesini ve koordinasyonunu sağlamak,

g) Gerekli görülen yerlerde kültür ve tabiat varlıkları koruma kurulları ile büro müdürlükleri kurulmasını Bakanlık makamına teklif etmek ve bunların idare ve ihtisas işlerini düzenlemek ve yürütmek,

h) Her türlü imkân ve araçtan faydalanarak, koruma kültürünün geliştirilmesini sağlamak,

ı) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

10- "MADDE 10.- Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Vatandaşların kütüphanelerden yararlanması için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, yeni kütüphaneler kurulmasını teklif etmek ve bunların idare ve ihtisas işlerini düzenlemek ve yürütmek,

b) Kütüphane ve kütüphanecilik hizmetleriyle ilgili kural ve ilkelerle standartları belirlemek ve bunlara uygun hizmet üretimi için gerekli tedbirleri almak,

c) Yurt içinde ve yurt dışında basılmış, okuyucuya faydalı yayınları, Türk kültürü ile ilgili yazma eser ve belgeleri ve diğer kütüphane malzemelerini temin etmek, kütüphanelerin koleksiyonlarını zenginleştirmek,

d) Kıymetli yazma eserleri, ilgili kütüphanelerde toplayarak araştırmacı ve okuyucunun hizmetine sunmak, bunların gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak amacı ile bakım ve onarımını yapmak,

e) Halkımızın geçmişteki her çeşit eserlerimizi kolaylıkla bulmasını ve onlardan faydalanmasını sağlamak,

f) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca idare olunan kütüphanelerle birlikte, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan umuma açık kütüphanelerin idari, ilmi ve teknik

faaliyetlerinin düzenlenmesi, gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesine yardımcı olmak ve rehberlik etmek,

g) Bakanlığın görevleri ile ilgili konularda bilgilerin değerlendirilmesi ve ilgili kuruluş ve birimlere ulaştırılması amacıyla dokümantasyon merkezi kurmak,

h) Kültür ve turizm alanlarında mesleki eğitim için kaynak oluşturmak üzere ihtisas kütüphanesi ve dokümantasyon merkezi kurmak, yayın, araç ve gereç sağlamak ve üretmek,

ı) Millî kültürümüzün yazılı belgelerini, fikir, sanat ve edebi eserler ile turizm ve tanıtım amaçlı yayınlar hazırlatarak yayımlamak ve yayımlatmak,

j) Eski eserler ve müzelerle ilgili bilimsel faaliyetleri yansıtan yayınlar yapmak,

k) Kültürümüzün gelişmesine iştiraki sağlamak için yeni kültür eserleri vermeyi teşvik edici ve destekleyici tedbirleri almak,

l) Yayın danışma kurulları teşkil etmek,

m) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

11- "MADDE 11.- Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile verilen görevleri yürütmek,

b) Birliklerin idari ve mali yönlerden denetimini sağlamak,

c) Eser sahipleri ve birliklerle Bakanlık arasındaki ilişkileri düzenlemek,

d) Fikir ve sanat eserlerinin işaretlenmesi ile ilgili çalışmaları yürütmek, kontrol etmek ve denetlemek,

e) 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu ile verilen görevleri yapmak,

f) Millî varlıklarımızı yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak amacıyla film gösterileri ve festivaller düzenlemek veya desteklemek, belgesel filmler sağlamak, yaptırmak ve film satın almak,

g) Film, video ve benzeri konularda arşiv kurmak, geliştirmek ve faydalanılmasını sağlamak,

h) Telif hakları konusunda milletlerarası kuruluşlarla işbirliği yapmak ve gerekli çalışmaları yürütmek,

ı) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

12- "MADDE 12.- Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Ülkenin turizme tahsis edilebilecek kaynaklarını araştırmak, önceliklerini belirlemek, turizm sektöründe kullanılabilecek doğal kaynakların korunması ve değerlendirilmesiyle ilgili çalışmaları yürütmek, bu konuyla ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak,

b) Turizm talep ve türlerinde meydana gelen değişme ve gelişmelerle uyumlu turizm politikalarının oluşturulmasına ve yatırımların yönlendirilmesine elverişli, her türlü araştırmaları yapmak ve yaptırmak, istatistik verilerini toplamak, değerlendirmek ve sektörün yararına sunmak,

c) 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile turizm bölge, alan ve merkezlerinin tespiti, ilânı ve bu yerlerin plânları konusunda Bakanlığa verilen görev ve yetkileri yürütmek,

d) Tarihi, kültürel ve turistik potansiyellerin geliştirilerek sektörel kalkınma içinde kullanılması amacıyla, sınırları Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmek üzere, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri oluşturmak, bu sınırlar dahilinde plânlı gelişimi sağlamak için her ölçekte plân yapmak, yaptırmak, kültür ve turizm gelişim bölgelerine yatırımları yönlendirmek ve yatırım yapmak,

e) Sektörün istifadesine sunulacak taşınmazların gerektiğinde kamulaştırma da dahil olmak üzere, temini ile yatırımcılara tahsisi işlemlerini yürütmek,

f) Kültür ve turizm alanında yerli ve yabancı yatırımcıları yönlendirmek,

g) Kültür ve turizm sektöründe yatırım yapan kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörün alt yapı ve üst yapı yatırımlarını, sektörün tespit edilen öncelik ve ihtiyaçlarına göre yönlendirmek, yıllık yatırım programlarını hazırlamak, gerekli görülenlerin uygulamalarını yapmak veya yaptırmak,

h) Genel Müdürlüğün görevleri ile ilgili konularda bilgilerin değerlendirilmesi ve ilgili kuruluşlar ve birimlere ulaştırılması amacıyla dokümantasyon merkezi kurmak,

ı) Sektörün öncelik ve ihtiyaçlarına göre, her türlü teşvik aracından yararlanmak suretiyle turistik yatırım ve işletmelerin daha verimli çalışmalarının temini ile mevcutların kalitesinin yükseltilmesini sağlamak,

j) Turizm yatırım ve işletmelerinin belgelendirme işlemlerini yürütmek,

k) Dünya turizm piyasasının gerekleri de dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenecek politika ve esaslara uygun olarak turizm işletmelerinin uygulayacakları fiyatların tanzim ve tasdik işlemlerini yürütmek,

l) Turizm işletmelerinin, turizm meslek kuruluşlarının faaliyetlerini denetlemek, denetim sonuçlarına göre, bu işletme, kuruluş ve kişilerin ödüllendirme veya cezalandırma işlemlerini yürütmek,

m) Bu maddede belirtilen hizmetlerin yürütülmesi için ilgili kamu kuruluşları, mahalli idareler, turizm meslek kuruluşları, üniversiteler, iktisadi devlet teşekkülleri ile kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müesseseleri ve iştirakleri ile gerekli işbirliğini sağlamak,

n) Bakanlıktan belgesiz mahal ve tesislerde turistlerin karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak araştırma ve inceleme yapmak ve yaptırmak, bu amaçla ilgili kuruluşlardan yardım talep etmek,

o) Bakanlığın hizmetlerine bağlı olarak ihtiyaç duyduğu üst yapılar ile Bakanlık birimlerinin yatırım programında bulunan yapı, tesis, restorasyon, restitüsyon, büyük onarımlar ve bunlarla ilgili proje, keşif, ihale ve kontrollük işlerini yapmak ve yaptırmak,

p) 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun 104 üncü maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde Bakanlığa tahsis edilmiş ve edilecek tesis ve alanların yönetim, işletme, kullanma, devir ve kiraya verilmesi işlemlerini yapmak,

r) Kültür merkezlerinde millî kültürün tanıtılması çerçevesinde toplantılar, sergiler, kurslar, gösteriler, yarışmalar, sesli ve görüntülü programlar düzenlemek, okuma alışkanlığını ve fikri faaliyetleri geliştirici çalışmalar yapmak, hologram ve yerel etnografya galerileri açmak ve bu amaçla özel ve tüzel kişiliği haiz kurum ve kuruluşlarla ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği yapmak,

s) İl ve ilçelerdeki kültür merkezlerinin inşa, onarım, yönetim, işletme ve diğer mali işlerini yürütmek,

t) Genel Müdürlüğün görev alanına giren işlemleri kontrolörleri vasıtasıyla incelemek ve denetlemek,

u) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak.

Kontrolörlerin mesleğe giriş ve yeterlik sınavları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir."

13- "MADDE 13.- Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Güzel sanatlar alanında bilimsel araştırma, inceleme, yayınlar yapmak, arşiv kurmak, geliştirmek ve faydalanılmasını sağlamak,

b) Halk kültürlerinin, halk edebiyatı ve tiyatrosu, gelenek, görenek ve inançları, halk müziği ve oyunları, sanatları, mutfağı, giyim, kuşam, süsleme ve benzeri bütün dallarında araştırma, derleme, inceleme ve diğer bilimsel çalışmaları yapmak, yaptırmak, yayımlamak, tanıtmak,

c) Halk kültürleri arşivini kurmak,

d) Türkiye'de ve Türkiye dışında yaşayan Türklerin kültür varlıklarını, kültür anlaşımları ve kültürel mübadele programları çerçevesinde araştırmak, incelemek, derlemek ve diğer bilimsel çalışmaları yapmak, yaptırmak, bunları yayımlatmak, tanıtmak, açık hava müzelerine ve halk kültürleri arşivine kazandırmak,

e) Yabancı ülkelerde halen konuşulmakta olan Türkçe lehçe ve şiveleri ile bunlara yardımcı dilleri öğretmek ve bu konuda araştırmalar yapmak üzere mevzuat çerçevesinde enstitü kurulmasını sağlamak,

f) Kültür ve turizm sektörlerinin eğitilmiş eleman ihtiyacının tespiti ve bu ihtiyacın karşılanması için gerekli tedbirlerin alınması, eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak, bu amaçla eğitim merkezleri kurmak, kurslar açmak, ilgili meslek ve kamu kuruluşlarıyla gerekli işbirliğini yapmak, turist rehberliği kursları açmak, rehberlerin yetiştirilmesini sağlamak,

g) Kültür ve turizm eğitimi programlarının geliştirilmesi ve eğitim düzeyinin yükseltilmesi amacıyla dış kaynaklardan teknik yardım sağlamak,

h) Toplumda kültür ve turizm bilincinin geliştirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak, bu amaçla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği sağlamak,

ı) Kültür ve turizmle ilgili kamu kuruluşları personelinin kültür ve turizm konularında eğitilmesini plânlamak ve gerçekleştirmek,

j) Bakanlık personelinin ve meslek elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilmesini plânlamak ve gerçekleştirmek, turist rehberlerinin faaliyetlerini denetlemek,

k) Bakanlık personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak,

l) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

14- "MADDE 14.- Tanıtma Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Her türlü imkândan yararlanarak, ülkemizin millî, manevî, tarihî, kültürel, sanatsal ve turistik değerlerinin yurt içi ve yurt dışında tanıtımını yapmak, yaptırmak, bu amaçla yurt içinde ve yurt dışında seminer, sempozyum, kolokyum, kongre, fuar, sergi, festival, yarışma, gösteriler ve benzeri faaliyetleri düzenlemek veya düzenlenmiş olanlara katılmak, bu yönde faaliyet gösteren yerli veya yabancı, kamu veya özel kurum, kuruluş, topluluk ve kişileri desteklemek, yönlendirmek ve bunlar arasında gerekli işbirliğini sağlamak, bu tür faaliyetlerin ülkemizde yapılmasını özendirmek, ödül vermek,

b) Dünya seyahat ticaretinin ülkemize yönelmesini sağlamak üzere, yurt içi ve yurt dışındaki yerli ve yabancı seyahat ticaret kuruluşları ile ortak projeler geliştirmek, bunların faaliyetlerine yardımcı olmak,

c) Yukarıda belirtilen faaliyetlerin kolaylaştırılması ve geliştirilmesi amacıyla bu faaliyetleri yürüten, yönlendiren kitle iletişim veya ulaştırma kurumları ile yakın ilişki içinde bulunmak ve yabancı kamuoyunu etkileyebilecek konumda bulunan kişi, kurum, kuruluş, topluluk veya bunların temsilcilerini davet etmek ve ağırlamak,

d) Yurt içi ve yurt dışı tanıtma için gerekli yayın, doküman ve malzemeyi hazırlamak, hazırlatmak, satın almak ve dağıtmak,

e) Ülkemize yönelik turizm talebinin değerlendirilmesi ve buna uygun politikaların oluşturulması amacıyla yurt içinde ve yurt dışında her türlü etüt ve araştırmaları yapmak veya yaptırmak, istatistik verilerini derlemek,

f) Ülkemize yönelik turizm talebini artırmak amacıyla yurt dışında basın, yayın gibi tanıtım faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmetleri satın almak,

g) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

15- "MADDE 15.- Millî Kütüphane Başkanlığı, Türkiye'nin millî kültür ve bilgi birikimi ile bilgi akımını sağlar ve 5632 sayılı Millî Kütüphane Kuruluşu Hakkında Kanun ile diğer kanunlarla verilen görevleri yapar.

Ayrıca, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu tarafından yayımlanan eserlerden, memleketin tarihî ve kültürü bakımından önemli olanların çoğaltılmasını ve bir nüshasının Millî Kütüphanede saklanmasını sağlar."

16- "MADDE 16.- Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Ülkemizin dış politikası doğrultusunda, çeşitli ülkeler ve milletlerarası kuruluşlarla kültür ve turizm ilişkilerini düzenlemek ve geliştirmek,

b) Kültür ve turizm alanında çeşitli ülkelerin hükümetleriyle akdedilecek işbirliği anlaşmaları ile mübadele programlarının hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin işlemleri yürütmek,

c) Milletlerarası kültür ve turizm kuruluşları ile ilişkileri düzenlemek ve bunların yürütülmesinde gerekli koordinasyonu sağlamak,

d) Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren konularda, Avrupa Birliği ile ilgili hususlarda koordinasyonu sağlamak, bu alanda Hükümetin genel politikasını uygulamaya yönelik tedbirleri almak, uyum ve uygulama çalışmaları ile ilgili işleri yürütmek,

e) Avrupa Birliğinin kültür ve turizm konularındaki mevzuat ve politikalarını takip etmek ve bunlara ilişkin işlemleri yapmak,

f) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

17- "MADDE 17.- Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez teşkilatındaki danışma ve denetim birimleri şunlardır:

a) Teftiş Kurulu Başkanlığı,

b) Araştırma, Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı,

c) Hukuk Müşavirliği,

d) Bakanlık Müşavirleri,

e) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği."

18- "MADDE 18.- Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakanın emri ve onayı üzerine Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar:

a) Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilâtları ile bağlı kuruluşların her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak denetim, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

b) Denetim, inceleme ve soruşturma sonucunda tespit ettikleri hususlarda Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plân ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,

c) Kanunlarla ve Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Teftiş Kurulunun çalışma usul ve esasları, müfettiş ve müfettiş yardımcılarının seçilmesi ve yetiştirilmesi ile diğer hususlar tüzükle düzenlenir."

19- "MADDE 19.- Araştırma, Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Bakanlığa; Hükümet programı, kalkınma plân ve programları, Bakanlar Kurulu kararları ve millî güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tespit etmek, bu esaslara uygun olarak Bakanlığın ana hizmet politika ve plânlarının hazırlanmasına yardımcı olmak,

b) Uzun vadeli plânlarla, kalkınma plânlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli görülen hizmet ve tedbirlerin ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmi araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak, Bakanın onayını aldıktan sonra Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığına göndermek,

c) Hizmet ve faaliyetlerin ekonomik ve etkin bir şekilde yerine getirilmesi için insan, para ve malzeme gibi mevcut kaynakların en uygun ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere Bakanlık bütçesini plân ve program esaslarına göre hazırlamak ve uygulanmasını takip etmek,

d) Bakanlık yıllık çalışma programlarını hazırlamak, Bakanlık hizmetleriyle ilgili gerekli istatistikleri toplamak ve değerlendirmek,

e) Kalkınma plân ve programları ile Bakanlık yıllık çalışma programlarının uygulanması sırasında, Bakanlık teşkilâtında ortaya çıkan sorunları ve aksaklıkları, Bakanlık düzeyinde veya bakanlıklar arası seviyede giderici tedbirleri tespit ederek Bakanlık makamına sunmak, organizasyon ve metot hizmetlerini yürütmek,

f) Plânlama ve koordinasyon konularında verilen diğer görevleri yerine getirmek, yıllık çalışma programlarının yürütülmesini takip etmek,

g) Bakanlığın görev alanına giren konularda her türlü istatistik verilerini derlemek ve yayımlamak,

h) Bakanlığın tarihçesini hazırlamak,

ı) Bakanlık teşkilâtının bilgi işlem ve otomasyon ihtiyacını karşılamak, otomasyon sistemlerinin işletimini sağlamak,

j) Bakanlık makamınca verilen konularda araştırma ve inceleme yapmak ve diğer hizmetleri yürütmek."

20- "MADDE 20.- Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

a) Bakanlığın diğer birimlerinden sorulan hukuki konular ile hukuki, mali ve cezai sonuçlar doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek,

b) Bakanlığın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak,

c) 8.1.1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre idari ve adli davalarda gerekli bilgileri hazırlamak ve Hazineyi ilgilendirmeyen idari davalarda Bakanlığın temsil etmek,

d) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmesini, mevzuata, plân ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli hukuki teklifleri hazırlamak ve Bakanlık makamına sunmak,

e) Bakanlık birimleri ve bağlı kuruluşları tarafından hazırlanan veya Başbakanlıktan ve diğer bakanlıklardan gönderilen kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hukuki açıdan inceleyerek Bakanlık görüşlerini tespit etmek,

f) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

21- "MADDE 21.- Bakanlığın görev alanına giren ve özel önem ve öncelik taşıyan konularda Bakan yardımcısı olmak üzere otuz bakanlık müşaviri görevlendirilebilir.

Bakanlık müşavirleri Bakanlık makamına bağlı olarak çalışır.

Bakanlıkta, basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri plânlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve esaslara göre yürütülmesini sağlamak üzere Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği teşkil edilebilir."

22- "MADDE 22.- Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez teşkilâtındaki yardımcı hizmet birimleri şunlardır:

a) Personel Dairesi Başkanlığı,

b) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,

c) Savunma Sekreterliği,

d) Özel Kalem Müdürlüğü."

23- "MADDE 23.- Personel Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Bakanlığın insan gücü plânlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmaları yapmak, personel sisteminin geliştirilmesiyle ilgili tekliflerde bulunmak,
- b) Bakanlık personelinin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek,
- c) Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilâtları ile bağlı kuruluşlarının eğitim plânlarını hazırlamak, yayımlamak ve uygulanmasını takip etmek,
- d) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

24- "MADDE 24.- İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralanma ve satın alma işlemlerini yürütmek,
- c) Bakanlığın mali işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,
- d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak veya yaptırmak,
- e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,
- f) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,
- g) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenlerin Bakan veya Müsteşara sunulmasını sağlamak,
- h) Bakan ve Müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, Bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,
- ı) Süreli evrakın zamanında işleme konulmasını sağlamak,
- j) Bakanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak,
- k) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- l) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

25- "MADDE 25.- Savunma Sekreterliği, özel kanununda ve diğer kanunlarda gösterilen görevleri yerine getirir."

26- "MADDE 26.- Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Bakanın resmi ve özel yazışmalarını yürütmek,
- b) Bakanın her türlü protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek,
- c) Bakanın ziyaret, davet, karşılama, uğurlama, ağırlama ve bayramlarla ilgili hizmetlerini düzenlemek, yürütmek ve diğer kuruluşlarla koordine etmek,
- d) Bakanlık makamınca verilecek benzeri görevleri yapmak."

27- "MADDE 27.- Bakanlık, 27.9.1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanun, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü illerde taşra teşkilâtı kurmaya yetkilidir.

Bakanlık, 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre yurt dışı teşkilâtı kurmaya yetkilidir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının bağlı kuruluşları şunlardır:

- a) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü,
- b) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü."

28- "MADDE 28.- Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilâtları ile bağlı kuruluşlarının her kademedeki yöneticileri, yapmakla yükümlü bulundukları hizmet veya görevleri, Bakanlık emir ve direktifleri yönünde, mevzuata, plân ve programlara uygun olarak düzenlemek ve yürütmekten bir üst yönetici kademeye karşı sorumludur.

Bakan, Müsteşar ve her kademedeki Bakanlık ve kuruluş yöneticileri sınırlarını yazılı olarak ve açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Yetki devri, devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz."

29- "MADDE 29.- Bakanlık, ana hizmet ve görevleriyle ilgili konularda, diğer bakanlıklar, mahalli idareler ile kamu kurum ve kuruluşlarının uyacakları esasları mevzuata uygun olarak belirlemekle, kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

Bakanlık, diğer bakanlıkların hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde, ilgili bakanlıklara danışmak ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamaktan sorumludur."

30- "MADDE 30.- Bakanlık, kendi görev alanına giren konularda üstün başarı göstermiş kişi, topluluk ve kuruluşlara ödül verebilir. Verilecek ödülün miktarı ile verilme esas ve usulleri Maliye Bakanlığının görüşü alınarak hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

31- "MADDE 31.- Kadroların tespit, ihdas, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

23.4.1981 tarihli ve 2451 sayılı Kanuna ekli cetvellerde sayılanlar dışında kalan memurların atanmaları, taşra teşkilâtına ilişkin bulunanlar valilik emrine olmak ve bunlar hakkında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanmak ve ilk altı ay için Devlet

Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmeliğe, 3.10.2000 tarihli ve 24189 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelikle eklenen ek 1 inci madde hükümlerinin uygulanmaması kaydıyla, Bakan tarafından yapılır. Ancak, Bakan bu yetkisini gerekli gördüğü alt kademelere devredebilir.

Bakanlık bağlı kuruluşlarının kuruluş kanunlarındaki atamaya ilişkin hükümler saklıdır.

2003 yılı için 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrası hükmü uygulanmaz."

32- "MADDE 32.- Bakanlık, Kültür ve Turizm Uzmanı ile Kültür ve Turizm Uzman Yardımcısı istihdam eder. Kültür ve Turizm Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılanlara ek olarak; Kültür ve Turizm Bakanlığının faaliyet alanına giren konularda en az dört yıllık eğitim veren fakülte veya yüksekokullardan veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilmiş yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak, sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde otuzbeş yaşını doldurmamış olmak, yabancı dil ve mesleki bilgiyi içeren yarışma sınavında başarılı olmak şartları aranır.

Kültür ve Turizm Uzman Yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla, açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Sınavda başarılı olanlar Kültür ve Turizm Uzmanı kadrolarına atanırlar. Üst üste iki defa yeterlik sınavında başarı gösteremeyenler durumlarına uygun başka kadrolara nakledilirler. Kültür ve Turizm Uzman Yardımcılığı yarışma ve yeterlik sınavlarının şekil ve uygulama esasları ile Kültür ve Turizm Uzman ve Uzman Yardımcılarının çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Bakanlıkta, Kültür ve Turizm Uzmanı ile Kültür ve Turizm Uzman Yardımcısı kadrolarında fiilen çalışan personele ayrıca, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil), aşağıda belirtilen oranlarını geçmemek koşuluyla, Kültür ve Turizm Bakanının belirleyeceği usul, esas ve miktarlar üzerinden her ay ek ödemede bulunulur. Bu ödemeden damga vergisi dışında herhangi bir vergi ve kesinti yapılmaz.

Unvanı	Derecesi	Ek Ödeme Oranı
-----	-----	-----
Kültür ve Turizm Uzmanı	1	%90
Kültür ve Turizm Uzmanı	2	%85
Kültür ve Turizm Uzmanı	3	%80
Kültür ve Turizm Uzmanı	4	%75
Kültür ve Turizm Uzmanı	5	%70
Kültür ve Turizm Uzmanı	6	%65

Kültür ve Turizm Uzmanı	7	%60
Kültür ve Turizm Uzman Yrd.	-	%50

Ek ödemelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun aylıklara ilişkin hükümleri uygulanır."

33- "MADDE 33.- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A/11) numaralı bendine "Özürlüler Uzman Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kültür ve Turizm Uzman Yardımcıları", ve "Özürlüler Uzmanlığına" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kültür ve Turizm Uzmanlığına",

b) 152 nci maddesinin "II-Tazminatlar" bölümünün "A- Özel Hizmet Tazminatı" bendinin, (i) alt bendine "Özürlüler Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kültür ve Turizm Uzmanları",

c) (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (h) bendine "Özürlüler Uzmanı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kültür ve Turizm Uzmanları,"

İbareleri eklenmiş,

d) (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "1. Başbakanlık ve Bakanlıklarda" bölümünde yer alan "Millî Kütüphane Başkanı" ibaresinin çıkarılarak, (I) sayılı Ek gösterge cetvelinin "I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (f) bölümüne" "Adli Tıp Kurumu Başkanı"ndan sonra gelmek üzere "Millî Kütüphane Başkanı" ibaresi eklenmiş, (II) sayılı Cetvelin "4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda" bölümünde yer alan Millî Kütüphane Başkan Yardımcısı ibaresi çıkarılmış, yine (II) sayılı Cetvelin "1. Başbakanlık ve Bakanlıklarda" bölümüne "Daire Başkanı (Ana ve Yardımcı Hizmet Birimi)" ibaresinden sonra gelmek üzere "Millî Kütüphane Başkan Yardımcısı" eklenmiş ve (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 7 nci sırasındaki "Birinci dereceli kadroya atanmış olmak şartıyla; Başbakanlık, Bakanlık, Müsteşarlık, Kurum Başkanlığı ve Müstakil Genel Müdürlüklerin merkez teşkilâtı Daire Başkanı kadrolarına atananlar (Bütçe Dairesi Başkanı hariç)" ibaresinden sonra gelmek üzere "Millî Kütüphane Başkan Yardımcısı" ibaresi eklenmiştir."

34- "MADDE 34.- 19.6.1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 3 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Döner Sermaye ayrıca, her türlü baskı, dağıtım ve reklâm işleri ile afişler, turistik ve tanıtıcı yayınlar yapmak ve bunlarla ilgili tesisler kurmak, film, fotoğraf, plak ve hatıra eşyası hazırlamak, satış yerleri ve sergiler açmak, radyo ve televizyon programları, folklor gösterileri, festivaller düzenlemek ve turizm konularında yerli ve yabancı kuruluşlarla ortaklık kurmak, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamındaki her türlü eserin tüm mali haklarını yurt içinde ve yurt dışında satın almak, bu hakları kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşu niteliğindeki meslek örgütlerine, mahalli idarelere, Bakanlığın amaç ve görevlerini gerçekleştirmek için bedelsiz kullanırmak veya üçüncü kişilere satmak amacıyla da kullanılır."

35- "MADDE 35.- 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 4 üncü maddesinin sonuna aŗađıdaki fıkra eklenmiŗtir.

Döner sermayeden elde edilecek gelirlerden, Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İŗletme Merkez Müdürüne fiilen görev yaptığı sürece her ay bir ayda alacağı aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatı hariç) tutarının %100' n  aŗmamak üzere ek ödeme yapılabilir."

36- "MADDE 36.- 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 6 ncı maddesinin sonuna aŗađıdaki fıkra eklenmiŗtir.

Bakanlık Döner Sermaye İŗletmesi Merkez Müdürlüğü kamu tüzel kiŗiliđini haizdir. Döner Sermaye İŗletmesi ayrıca turizm eğitim merkezleri ile bunların uygulama otellerini ve diğer tesisleri iŗletebilir."

37- "MADDE 37.- 23.3.1950 tarihli ve 5632 sayılı Millî Kütüphane Kuruluŗu Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aŗađıdaki Şekilde deđiŗtirilmiŗ ve 4 üncü maddesinde yer alan "Millî Eğitim Bakanlığı" ve 7 nci maddesinde yer alan "Millî Eğitim Bakanı" ibareleri, sırasıyla "Kültür ve Turizm Bakanlığı" ve "Kültür ve Turizm Bakanı" olarak deđiŗtirilmiŗtir.

Madde 1.- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak Ankara'da Millî Kütüphane kurulmuŗtur."

38- "MADDE 38.- 13.12.1983 tarihli ve 187 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu Kanun Hükmünde Kararnamede deđiŗiklik yapan 8.6.1984 tarihli ve 216 sayılı Kanun Hükmünde Kararname; 24.1.1989 tarihli ve 354 sayılı, 24.1.1989 tarihli ve 355 sayılı kanun hükmünde kararnameler ile bu kanun hükmünde kararnamelerde deđiŗiklik yapan 17.3.1989 tarihli ve 364 sayılı, 13.9.1989 tarihli ve 379 sayılı, 25.3.1990 tarihli ve 411 sayılı, 13.12.1991 tarihli ve 468 sayılı kanun hükmünde kararnameler yürürlükten kaldırılmıŗtır."

39- "GEÇİCİ MADDE 1.- Bu Kanunun yürürlüğü girdiği tarihte Kültür Bakanlığı ve Turizm Bakanlığı merkez, taŗra ve yurt dıŗı teŗkil tlarına ait taŗınır ve taŗınmaz mallar, araç, gereç, malzeme, demirbaŗ, taŗıtlar ve her türlü hak ve yükümlülükler ile bu bakanlıklarda  alıŗan personel hiç bir iŗleme gerek kalmaksızın Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmiŗ sayılır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2003 Mali Yılı harcamaları, 29.3.2003 tarihli ve 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 18/a-8 maddesine istinaden Maliye Bakanlığınca yeni bir düzenleme yapılınca kadar, Kültür Bakanlığı ile Turizm Bakanlığının 2003 yılı bütçelerinde yer alan ödeneklerden karŗılanır.

24.1.1989 tarihli ve 355 sayılı Turizm Bakanlığının Teŗkil t ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan döner sermaye iŗletmesine ait her türlü menkul ve gayrimenkul, araç, gereç, malzeme, demirbaŗ ve taŗıtlar ile burada  alıŗan personel, baŗkaca bir iŗleme gerek kalmaksızın, 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu ile kurulan döner sermaye iŗletmesine devredilir ve Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İŗletmesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İŗletmesi olarak faaliyetlerine devam eder.

Kültür Bakanlığı ve Turizm Bakanlığının birleştirilmesi sebebiyle teşkilât, personel, kadro, demirbaş devri ve benzeri hususlarda ortaya çıkabilecek sorunları gidermeye Kültür ve Turizm Bakanı yetkilidir."

40- "GEÇİCİ MADDE 2.- Kültür Bakanlığı ile Turizm Bakanlığına ait kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerden çıkarılmış ve ekli (I) sayılı listede belirtilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele Kültür ve Turizm Bakanlığı bölümü olarak eklenmiştir.

Kültür Bakanlığı ve Turizm Bakanlığında; Müsteşar, Teftiş Kurulu Başkanı, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Millî Kütüphane Başkanı, 1 inci Hukuk Müşaviri, Araştırma, Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanı, Millî Kütüphane Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı, İdari ve Mali İşler Daire Başkanı, Personel Dairesi Başkanı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanı, Kültür Merkezleri Daire Başkanı, Yayınlar Daire Başkanı ve Eğitim Daire Başkanı, Ataşe, Tanıtma Ataşesi, Kültür Müşaviri, Tanıtma Müşaviri, Tanıtma Ataşe Yardımcısı, Tanıtma Müşaviri Yardımcısı, Özel Kalem Müdürü, Bakanlık Müşaviri, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Savunma Sekreteri ile İl Kültür Müdürü, İl Kültür Müdür Yardımcısı, İl Turizm Müdürü ve İl Turizm Müdür Yardımcısı, Halk Kültürlerini Araştırma Dairesi Başkanı, Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanı, Güzel Sanatlar Galerisi Müdürü, Güzel Sanatlar Galerisi Müdür Yardımcısı, Danışma Müdürü unvanlı görevlerde bulunanların görevleri, bu Kanunun yayımı tarihinde sona erer. Ataşe, Tanıtma Ataşesi, Kültür Müşaviri, Tanıtma Müşaviri, Tanıtma Ataşe Yardımcısı, Tanıtma Müşaviri Yardımcısı kadrolarında bulunanlar üç ay içerisinde, diğerleri ise bir yıl içinde Bakanlıkta boş bulunan durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Bunlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar her türlü mali haklarını eski kadrolarına göre almaya devam ederler. Söz konusu personelin (ataşe, tanıtma ataşesi, kültür müşaviri, tanıtma müşaviri, tanıtma ataşe yardımcısı, tanıtma müşaviri yardımcısı kadrolarında bulunanlar hariç) atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali hakları toplamının net tutarı, eski kadrosunda en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamı net tutarından az olması halinde, aradaki fark giderilinceye kadar hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

Bu Kanunun yayımı tarihinde Kültür Bakanlığı ve Turizm Bakanlığına ait kadrolarda bulunanlardan, ikinci fıkrada sayılanlar hariç, kadro ve görev unvanı değişmeyenler Kültür ve Turizm Bakanlığına ait aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılırlar."

41- "GEÇİCİ MADDE 3.- Kültür ve Turizm Bakanlığının faaliyet alanına giren konularda en az dört yıllık eğitim veren fakülte veya yüksekokullardan veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilmiş yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olup, kamu kurum ve kuruluşlarında halen çalışmakta olanlardan, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az yetmiş puan almış olmaları kaydıyla;

a) Mesleğe yarışma sınavı ile giren ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonucunda atanmış olanlar ile,

b) Bakanlığın faaliyet alanlarına giren konularda yüksek lisans yapmış olanlar,

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde başvurmaları halinde, kurumlarının muvafakati alınmak suretiyle atamaya yetkili amirin onayı ile Kültür ve Turizm

Uzmanı kadrolarına naklen atanabilirler. Aynı uygulamadan bu fıkradaki şartları taşıyan Bakanlık personeli de yararlandırılır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının faaliyet alanına giren konularda en az dört yıllık eğitim veren fakülte veya yüksekokullardan veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilmiş yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte en az üç yıldır Kültür Bakanlığı veya Turizm Bakanlığında çalışmakta olan memurlardan, en geç altı ay içinde başvurular, Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az altmış puan aldıklarını belgeledikleri takdirde, bu Kanunun 32 nci maddesine göre yapılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Bu sınavlarda başarılı olanlar Kültür ve Turizm Uzmanı kadrolarına atanırlar."

42- "GEÇİCİ MADDE 4.- Kültür Bakanlığı il müdürlükleri ile Turizm Bakanlığı il müdürlükleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Müdürlüğü adıyla tek birim olarak, yeni bir düzenleme yapıncaya kadar faaliyete devam ederler. Bu bakanlıklara ait diğer taşra teşkilâtı hakkındaki gerekli düzenlemeler Bakanlar Kurulunca yapılır."

43- "GEÇİCİ MADDE 5.- Turizm Bakanlığı yurt dışı teşkilâtı ile Kültür Bakanlığının; Aşabat, Almatı, Bışkek, Bakü, Duşanbe, Kahire, Kopenhag, New York, Saraybosna, Taşkent, Tunus ve Üsküp yurt dışı birimleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı yurt dışı teşkilâtı olarak faaliyetlerine devam eder. Kültür Bakanlığının diğer yurt dışı birimleri kapatılarak üç ay içerisinde tasfiye edilir. Bu fıkarda belirtilen birimlerin kaldırılması, birleştirilmesi veya değiştirilmesinde 13.12.1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanır.

Ancak, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde, toplam yurt dışı birim sayısını aşmamak ve çalıştırılabilecek azami kadrolu personel sayısını geçmemek üzere, Kültür ve Turizm Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile, yurt dışı birimlerinin bulundukları merkezler veya ülkeler değiştirilebilir."

44- "GEÇİCİ MADDE 6.- Bu Kanunda öngörülen tüzük ve yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Diğer mevzuatta Kültür Bakanlığı veya Turizm Bakanlığına yapılmış olan atıflar Kültür ve Turizm Bakanlığına yapılmış sayılır.

Mevzuatta, 354 sayılı Kültür Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 355 sayılı Turizm Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Bu Kanun ile kurulan Kültür ve Turizm Bakanlığı teşkilâtlanıncaya kadar, Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilâtlarında değişen ve yeniden kurulan birimlere verilen görev ve hizmetler, Kültür Bakanlığı ile Turizm Bakanlığının merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatları tarafından mevcut personel eliyle yürütülmeye devam olunur."

45- "MADDE 39.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer."

46- "MADDE 40.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür."

B- 4848 sayılı Kanunun tüm maddelerinin iptali istemiyle açılan davada; ayrıca, Adalet ve Kalkınma Partisi Meclis Grubunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 16.4.2003 günlü birleşiminde Genel Kurula sunduğu "...112 sıra sayılı Kanun Tasarısının, ... İçtüzüğü'nün 91 inci maddesine göre; 1 inci maddesinden 7 nci maddesine kadar 1 inci bölüm, 7 nci maddesinden 17 nci maddesine kadar 2 inci bölüm, 17 nci maddesinden 22 nci maddesine kadar 3 üncü bölüm, 22 nci maddesinden 31 inci maddesine kadar 4 üncü bölüm, 31 inci maddesinden 40 ıncı maddesi dahil 5 inci bölüm olarak görüşülmesi" önerisinin kabulüne ilişkin 16.04.2003 günlü, 22 nci Dönem 1 inci Yasama Yılı'nın 67 nci birleşiminde alınmış olan Türkiye Büyük Millet Meclisi kararının da iptali istenilmiştir.

C- Dayanılan Anayasa Kuralları

İptali istenilen Yasa kurallarının Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 128. ve 148. maddelerine; iptali istenilen TBMM kararının ise Anayasa'nın 2., 6., 10., 11. ve 88. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılımlarıyla 22.05.2003 günü yapılan ilk inceleme toplantısında:

A-) 16.04.2003 günlü, 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun'un temel kanun olarak görüşülmesi önerisinin, 16.4.2003 günlü, 22. Dönem, 1. Yasama Yılı, 67. Birleşimi'nde kabulüne ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'nın yeni bir içtüzük düzenlemesi ya da değişikliği niteliğinde olduğu savıyla iptali istemi hakkında, Anayasa Mahkemesi'nin görevli olup olmadığı incelenmiştir:

Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrasında, "*Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler, Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dâva açılmaz.*", 85. maddesinde de, "*Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya üyeliğin düşürülmesine Meclisçe karar verilmesi hallerinde, karar tarihinden başlayarak bir hafta içinde, ilgili üye veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden herhangi biri, bu kararın, Anayasa veya İçtüzük hükümlerine aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Anayasa Mahkemesi, iptal istemini onbeş gün içinde karara bağlar.*" denilmektedir. Buna göre, Anayasa'nın 85. maddesinde sözü edilen yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya üyeliğin düşmesine ilişkin ayrık durumlar dışında, TBMM "kararlarını"n anayasal denetimi

Anayasa Mahkemesi'nin görev alanına girmemektedir. Ancak, bir yasama metnine verilen ad, o metnin anayasal yargı denetimine bağlı olup olamayacağı konusunda tek ve yeterli ölçüt değildir. Yasama metninin içeriğinin ve özünün de gözönünde bulundurulması zorunludur. Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında belirtildiği gibi, Yasama Meclisi'nce Anayasa'da öngörülenler dışındaki adlar altında ve başka yöntemler uygulanarak oluşturulan işlemlerin, Anayasa tarafından denetlenmesi öngörülen işlemlerle eşdeğerde olduğunun saptanması halinde bunların da Anayasal denetime bağlı tutulmaları gerekir.

Bu durumda, Anayasa Mahkemesi'nin dava konusu TBMM kararının Anayasa'ya uygunluğunun denetlenmesi konusunda görev alanının belirlenebilmesi için, anılan kararın dava dilekçesinde iddia edildiği gibi bir İçtüzük düzenlemesi niteliğinde olup olmadığının saptanması zorunludur.

Anayasa'nın 95. maddesinin birinci fıkrasında, *"Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür."*, Geçici 6. maddesinde de, *"Anayasaya göre kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin toplantı ve çalışmaları için kendi İçtüzükleri yapılmaya kadar, Millet Meclisinin 12 Eylül 1980 tarihinden önce yürürlükte olan İçtüzüğü'nün, Anayasaya aykırı olmayan hükümleri uygulanır."* denilmektedir. TBMM İçtüzüğü'nün 181. maddesinde de İçtüzük değişikliği yapılmasında izlenecek yöntem gösterilmektedir.

TBMM çalışmalarıyla ilgili olarak Anayasa'nın 95. maddesinde öngörülen İçtüzük düzenlemesi henüz yapılmadığından, Anayasa'nın Geçici 6. maddesi uyarınca, 12 Eylül 1980'den önce yürürlükte olan Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırı olmayan hükümleri uygulanmaktadır. Bu İçtüzük'de yapılacak değişikliklerin ise Anayasa'nın 150. maddesinde öngörülen iptal davası yoluyla Anayasal denetime bağlı tutulacağı açıktır.

Dava dilekçesinde, İçtüzüğün hiçbir hükmünde "temel kanunlar"ın hangileri olduğu belirlenmediğinden, 91. maddesinin uygulanması bağlamında herhangi bir kanun teklifinin veya tasarısının temel kanunları bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan bir tasarı veya teklif olduğunun kabulüne ilişkin her TBMM kararının "temel kanun" veya "temel kanunları bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya teklif" kavramlarının içeriğini belirleyecek eylemsel İçtüzük düzenlemesi niteliği taşıyacağı ileri sürülmektedir.

TBMM İçtüzüğü'nün dava konusu kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan 91. maddesiyle temel kanunları ve içtüzüğü bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya teklifler için özel bir yasama yöntemi belirlenmiştir. 16.4.2003 günlü 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun'un da bu kapsamda genel kanun olarak görüşülmesi önerisi kabul edilmiş, böylece özel bir usulle yasalaşması sağlanmıştır. Bu sürecin bir içtüzük uygulaması olduğu açıktır. İçtüzük'ün bir kuralının uygulanmasının, dava dilekçesinde ileri sürüldüğü biçimde, Anayasal ilkelerle bağdaşmayan durumlara yol açtığı savı ise, ancak bu kurala karşı süresinde açılacak bir iptal davası bağlamında ileri sürülebilir.

Öte yandan, iptali istenilen TBMM kararı oluşturulurken, İçtüzük kuralı konulması veya değiştirilmesinde izlenecek usule uyulmadığı gibi, bu yönde bir istem veya irade de belirtilmemiştir.

İçeriğinden de açık veya eylemli bir İktüzük düzenlemesi niteliğinde olmadığı; ilgili İktüzük kuralının uygulanmasına yönelik bulunduğu anlaşılan dava konusu TBMM kararının, Anayasal denetime bağlı tutulması olanaklı değildir.

Açıklanan nedenlerle, iptal başvurusunun görevsizlik nedeniyle reddine OYBİRLİĞİYLE,

B-) 16.4.2003 günlü, 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun'un, şekil ve esas yönünden iptaline ilişkin istemin, dosyada eksiklik bulunmadığından esasının incelenmesine, Samia AKBULUT, Ali HÜNER, Ahmet AKYALÇIN ile Enis TUNGA'nın "*Yasa'nın geçici 2. ve geçici 4. maddeleri dışındaki hükümlerinin, Anayasa'nın hangi maddesi veya maddelerine aykırı olduğunun ve iddianın dayandığı gerekçenin neden ibaret bulunduğu* açıklanması gerektiği" yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen yasa kuralları, dayarılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşölüp düşünölü:

A- Yasa'nın Şekil Yönünden İncelenmesi

Dava dilekçesinde tasarının tümü üzerindeki oylamanın son oylama olarak kabul edilemeyeceği, son oylamadan önce, maddeler hakkında teker teker görüşme açılıp bunların kabulü veya reddi hakkında ilk oylama niteliğini taşıyabilecek herhangi bir oylama yapılmadığı, bu nedenle 4848 sayılı Yasa'nın tüm maddelerinin Anayasa'nın 148. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı olduğu ve iptali gerektiği ileri sürülmektedir.

Anayasa'nın 148. maddesinin ikinci fıkrasında "*Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır*" kuralı yer almaktadır.

Buna göre, biçim denetimi "*son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı* " hususu ile sınırlı tutulduğundan, öncelikle "son oylama" ve "öngörülen çoğunluk" kavramlarının ne anlama geldiğinin açıklanması gerekmektedir.

Anayasa'nın 88. maddesinde "*Kanun tasarısı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşölme usul ve esasları İktüzükle düzenlenir*" kuralına yer verilmiştir. Başka bir anlatımla, Anayasa Koyucu, yasaların Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşölme usul ve esaslarının düzenlenmesini bir İktüzük konusu olarak değerlendirmiş ve bu konunun ayrıntılarının Anayasa'da düzenlenmesini gerekli görmemiştir. Bu nedenle de "son oylama"

kavramının Anayasa'da tanımı yapılmamışsa da Anayasa'nın 148. maddesinin gerekçesinde şu açıklamalar yer almaktadır:

"... Getirilen ikinci bir yenilik, son oylamadan önce yapılan şekil bozukluklarının iptale neden olamayacağıdır. Son oylama genel kurul tarafından yapılır. Daha önce vücut bulan şekil bozukluklarını genel kurulun bildiği veya bilmesi gerektiği varsayılır. Çünkü onun kararı, yapılan bir incelemeye, tartışmaya ve açıklamaya dayanır.

Genel Kurulun oylama yapıp kanunu kabul etmesi, şekil bozukluğunu, o kanunu kabul etmemek için yeterli neden saymadığı yolunda irade tecellisidir. En büyük organ genel kuruldur. Onun iradesi hilafına bir sonuç çıkarmak hukukun ana esaslarına aykırı düşer. Bu nedenle son oylamadan önceki şekil bozuklukları, iptal sebebi sayılmamıştır."

Madde gerekçesiyle birlikte değerlendirildiğinde, son oylamadan önceki aşamalarda ortaya çıkabilecek şekil bozukluklarının iptal nedeni olarak görülmediği, Anayasa Mahkemesi'nin bu alandaki yetkisinin, yasanın tümünün kabulüne ilişkin son oylamanın, Anayasa'nın 96. maddesinde öngörülen toplantı ve karar yeter sayısına uygun olup olmadığının denetimi ile sınırlı tutulduğu sonucuna varılmaktadır.

Anayasa'nın "Toplantı ve karar yeter sayısı" başlıklı 96. maddesinde *"Anayasada, başkaca bir hüküm yoksa, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz"* denilmektedir.

Buna göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin toplantı yeter sayısının oluşması için en az 184 milletvekilinin hazır bulunması gerekmektedir. Karar yeter sayısını ise, kural olarak toplantıya katılanların salt çoğunluğu oluşturmakta ise de bu sayı, hiçbir biçimde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlası olan 139'dan az olamamaktadır.

İptali istenilen 4848 sayılı Yasa'nın son oylaması, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda elektronik oylama cihazıyla açık oylama şeklinde yapılmış ve sonuçta 279 oy kullanıldığı ve bunun da 224'ünün kabul ve 55'inin ret olduğu anlaşılmıştır. Bu durumda, 4848 sayılı Yasa'nın kabulüne ilişkin son oylamanın, Anayasa'da öngörülen çoğunlukla yapıldığı anlaşıldığından şekil yönünden iptal isteminin reddi gerekir.

B- Yasa'nın Esas Yönünden İncelenmesi

1- Yasa'nın Tümünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde Kültür ve Turizm Bakanlıkları'nın birleştirilerek tek bakanlık halinde teşkilatlandırılmasında "kamu yararı"nın bulunmadığı; kamu yönetiminin reforma tabi tutulmasına ilişkin bir tasarının hazırlanmakta olduğu bilgisinin kamuoyuna duyurulmuş olduğu, bu çalışmaların sonuçları beklenilmeden münferit olarak iki bakanlığın birleştirilmesinin akılcılıkla ve yönetimde verimlilik ilkesiyle bağdaşmadığı, 1981 ve 1989 yıllarında bu iki bakanlığın aynı şekilde birleştirildiği, fakat bu girişimin devlet yönetiminde hantallığı gidermek yerine daha da artırdığı için yeniden birbirinden ayrıldığı, bu nedenle Kültür ve Turizm Bakanlıkları'nın birleştirilmesinde kamu yararı amacının

bulunmadığı belirtilerek Yasa'nın tümünün Anayasa'nın 2. ve 5. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Dava dilekçesinde dayanan "kamu yararı" kavramının, Anayasa'da tanımı yapılmadığı gibi, bu kavramdan ne anlaşılması gerektiği konusunda öğretide de görüş birliği bulunmamaktadır. Bu durumun, böyle kavramların belirgin bir norm alanlarının bulunmamasından kaynaklanması, önceden yapılan bir tanımlama yerine, her olayda somut koşulları yansıtan bir belirlemeye gidilmesini gerekli kılmaktadır. Yasalar, sonuçta kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla çıkarılır. Bir yasa kuralının konulmasında kamu yararının bulunduğu kabulü için de yasanın yalnızca özel çıkar veya belli kişilere yarar sağlamayı değil, toplumun geneline yönelik yararlar sağlamayı amaçlaması gerekir.

4848 sayılı Yasa'nın genel gerekçesinde, Türkiye'de son yıllarda kamu yönetiminin çok genişlediği ve hantal bir yapıya büründüğü, bu durumun kamu kurumlarında verimsizlik ve israfa neden olduğu, bürokratik mekanizmanın kamusal faaliyetlerin etkinliğini ve kalitesini düşürdüğü, kamu hizmetlerinde verimsizliğe ve hizmetin yavaşlamasına yol açtığı, bu sorunların giderilmesi amacıyla, benzer ya da yakın faaliyetler içinde bulunan bakanlıkların ve bakanlık birimlerinin birleştirilmesi, teşkilatın organik yapısında küçültmeye gidilmesi, buna paralel olarak personel sayısının azaltılması, bunların sonucunda kamunun personel, demirbaş ve benzeri harcamalarında tasarrufa gidilmesinin öngörüldüğü açıklanmakta, bu nedenle Kültür Bakanlığı ve Turizm Bakanlığı'nın "Kültür ve Turizm Bakanlığı" adı altında birleştirildiği, bunun yanı sıra benzer veya paralel görevler üstlenen bakanlık birimlerinin tek birim olarak örgütlendirildiği, Kültür Bakanlığı'na bağlı bazı yurt dışı birimlerin kapatılması suretiyle Bakanlığın yurt dışı teşkilatının küçültüldüğü, böylece kamu yönetiminde etkinliğin sağlanmasının yanında kamu harcamalarında tasarrufa gidilmesi ve devlet teşkilatının küçültülmesi suretiyle devletin hantal bir yapıya dönüşmesinin önlenmek istendiği belirtilmektedir.

Anayasa'nın 113. maddesinde "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir*" kuralı yer almış ise de bakanlıkların sayısı sınırlandırılmadığı gibi bakanlıkların adları da sayılmamıştır.

Anayasa'da yer alan düzenlemeler, yasa koyucuya, toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda yeni bakanlık kurulması veya mevcut bakanlıkların kaldırılması, birleştirilmesi veya bölünmesi konularında yetki vermektedir. Bu açıdan yasakoyucunun takdir yetkisine sahip olduğu açıktır. Ancak yasakoyucu bu yetkiyi kullanırken, kamu yararı amacını gütmek, Anayasa'nın 5. maddesinde yer alan devletin temel amaç ve görevlerine ilişkin kuralların yanısıra Anayasa'nın ilgili diğer kurallarına da uymak zorundadır.

Dava konusu Yasa'nın, devletin temel amaç ve görevleriyle uyumsuzluğu veya kamu yararı amacıyla çıkarılmadığı saptanamadığından ve siyasal açıdan yerindeliği ise Anayasal denetim alanı dışında kaldığından, Anayasa'nın 2. ve 5. maddelerine aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

2- 4848 sayılı Yasa'nın Geçici 2. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Yasa'nın Geçici 2. maddesinin ikinci fıkrası ile görevleri sona ermiş olan personelden "ataşe, tanıtma ataşesi, kültür müşaviri, tanıtma müşaviri, tanıtma ataşe yardımcısı, tanıtma müşaviri yardımcısı" kadrolarında bulunan personelin üç ay, diğerlerinin ise bir yıl içinde durumlarına uygun yeni kadrolara atanacakları, ayrıca üç ay içinde atanacak

olanların da tazminat uygulamasının kapsamı dışında tutuldukları, bu durumun makul nedene dayanmayan bir ayrıma yol açtığı ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturduğu, Geçici 2. maddede öngörülen tazminatın belirlenmesinde ilgili personelin eski kadrolarında en son almakta oldukları mali haklar toplamının baz alınmasının söz konusu personeli özlük hakları bakımından mağdur ettiği, oysa kişilerin eski görevlerinde kalmaları halinde, görevde yükselmelerinin karşılığı olarak yeni mali haklar elde edebilecekleri, buna karşılık görevlerinin sona ermesi ve durumlarına uygun yeni bir göreve atanacak olmaları nedeniyle bu ilerleme olanağından yoksun kaldıkları, ayrıca bu düzenlemede memur maaşlarına ileride yapılacak olan zamların dikkate alınmadığı, bu durumun kazanılmış haklara saygı prensibini ihlal ettiği ve dolayısıyla hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenmekte, anılan maddenin birinci ve üçüncü fıkralarının ise ikinci fıkra ile bağlantısı nedeniyle iptal edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Geçici 2. maddenin ikinci fıkrasında;

-- Kanunun yürürlüğe girmesiyle, Geçici 2. maddenin ikinci fıkrasında görevleri belirtilenlerden bir kısmının görevlerinin sona ereceği,

-- Görevleri sona ermiş olan bu personelden, ataşe, tanıtma ataşesi, kültür müşaviri, tanıtma müşaviri, tanıtma ataşe yardımcısı, tanıtma müşaviri yardımcısı kadrolarında bulunanların üç ay içerisinde, diğerlerinin ise bir yıl içinde Bakanlıkta boş bulunan durumlarına uygun kadrolara atanacakları,

-- Geçici 2. maddenin 2. fıkrasında sayılan bu kişilerin yeni bir kadroya atanıncaya kadar her türlü mali haklarını eski kadrolarına göre almaya devam edecekleri ve söz konusu personelin (ataşe, tanıtma ataşesi, kültür müşaviri, tanıtma müşaviri, tanıtma ataşe yardımcısı, tanıtma müşaviri yardımcısı kadrolarında bulunanlar hariç) atandıkları yeni kadroların mali hakları toplamının net tutarının eski kadrolarında almakta oldukları tutardan az olması halinde, aradaki fark giderilinceye kadar bu farkın hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödeneceği,

hükme bağlanmıştır.

Eşitlik ilkesi, herkesin her yönden aynı hukuk kurallarına tabi olması zorunluluğunu ifade etmez. Kişilerin durum ve konumlarındaki farklılık, bunlara farklı hukuk kurallarının uygulanmasını gerektirebilir. Aynı ya da benzer durumda olanların aynı kurallara, farklı durumda olanların da farklı kurallara tabi olması halinde eşitlik ilkesinin zedelendiğinden söz edilemez.

Kültür Bakanlığı ve Turizm Bakanlığının yurt dışı teşkilatında "ataşe, tanıtma ataşesi, kültür müşaviri, tanıtma müşaviri, tanıtma ataşe yardımcısı, tanıtma müşaviri yardımcısı" kadrolarında görevli olan personel, görevlendirilme yöntemi ve sahip oldukları mali haklar bakımından diğer devlet memurlarına göre farklı kurallara bağlı tutulmuştur.

189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 10. ve 11. maddelerinde, yurt dışında görevlendirilecek devlet memurlarının atanmalarında özel kurallar öngörülmüş ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 156., 157., 180., 181. ve 182. maddelerinde de yurt dışı görevlerde bulunan devlet memurlarının aylık vb. özlük hakları bakımından özel düzenlemeler yer almıştır.

Sözü edilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, sürekli görevle yurt dışında görevlendirilen devlet memurlarının aylıklarının miktarı diğer memurlarinkinden farklı usullerle tespit edilmektedir. Bunun yanında, 657 sayılı Kanun'un 157. maddesinde, yurt dışı aylıklarının memurun görev yaptığı yabancı ülkenin şartlarına bağlı olarak değişebileceği de öngörülmektedir. Ayrıca aynı Yasa'nın 181. maddesinde belirtilen "en çok bir ay süre ile merkeze çağırma" ve 180. maddesinin ek üçüncü fıkrasında öngörülen sağlık nedeniyle yurt içinde bulunma durumları dışında, yurt dışı aylığının 180. madde uyarınca kural olarak fiilen yurt dışında bulunma ve görev yapma şartına bağlı olarak ödenebileceği anlaşılmaktadır.

Geçici 2. madde gereğince sözü geçen bakanlıkların yurt dışı kadrolarında görevli personelin, 4848 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden sonra yurt içindeki bir göreve atanmasına karşın, yurt dışı maaşını almaya devam etmesi halinde ilgili diğer yasa kurallarıyla çelişki yaratılmasının yanı sıra yurt içinde aynı görevi yapan personelle de arasında açıklanması mümkün olmayan bir ücret farkı doğabilecektir.

Kültür ve Turizm Bakanlıkları'nın yurt dışı kadrolarında bulunan ve yaptıkları işin niteliği ve sahip oldukları özlük hakları bakımından özel hükümlere tabi olan "ataşe, tanıtma ataşesi, kültür müşaviri, tanıtma müşaviri, tanıtma ataşe yardımcısı, tanıtma müşaviri yardımcısı" ünvanlı personelin, farklı konumda olmaları nedeniyle gerek tazminat ve gerekse atanmalarındaki süre yönünden bakanlığın yurt içi kadrolarında görev yapan ve Geçici 2. maddenin ikinci fıkrasında sayılan diğer personel ile eşitlik karşılaştırmasına bağlı tutulmaları olanaklı değildir.

Öte yandan, dava konusu 4848 sayılı Yasa ile Kültür ve Turizm Bakanlıkları'nın birleştirilmesi sonucunda bu iki bakanlığa ait kadrolar iptal edilmiş ve bunun sonucu olarak söz konusu yasanın Geçici 2. maddesinin ikinci fıkrasında sayılanlardan bir kısmının görevleri sona ermiştir. Buna göre, söz konusu personelin atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali hakları toplamının net tutarının, eski kadrolarında en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer mali hakları toplamının net tutarından az olması halinde, aradaki fark giderilinceye kadar hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödeme yapılacağından, ilgililerin mali yönden kazanılmış haklarında herhangi bir kayıp olmayacaktır.

Kazanılmış hakkın ihlâl edildiğinin kabul edilebilmesi için öncelikle kişinin bulunduğu statüden doğan ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş bir hakkın bulunması gerekir. Dava dilekçesinde de böyle bir haktan değil bir statüye bağlı olarak ileriye dönük, beklenen hakların ihlâlinden söz edilmektedir. Henüz kişisel bir hak haline dönüşmemiş ileriye dönük beklenen haklar, kazanılmış hak olarak kabul edilemeyeceğinden Geçici 2. maddesinin ikinci fıkrası hukuk devleti ilkesine aykırı görülmemiştir.

Maddedeki süre ve tazminata ilişkin farklılıklar ise, ilgili personelin ayrı hukuksal statüde bulunmalarından kaynaklandığından bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılması olanağı yoktur.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

3- Yasa'nın Geçici 4. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın il müdürlükleri dışındaki diğer taşra teşkilatı hakkındaki gerekli düzenlemeleri yapma yetkisinin Bakanlar Kurulu'na bırakılmasının Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4848 sayılı Kanun'un iptali istenilen Geçici 4. maddesinde *"Kültür Bakanlığı il müdürlükleri ile Turizm Bakanlığı il müdürlükleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Müdürlüğü adıyla tek birim olarak, yeni bir düzenleme yapıluncaya kadar faaliyete devam ederler. Bu bakanlıklara ait diğer taşra teşkilatı hakkındaki gerekli düzenlemeler Bakanlar kurulunca yapılır."* denilmektedir.

Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında, memurların ve diğer kamu görevlilerin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödemeleri ile diğer özlük işlerinin yasa ile düzenleneceği öngörülmüştür. 7. maddesinde ise yasama yetkisinin devredilemeyeceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 128. maddesine paralel olarak 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 6. maddesinde kamu kurum ve kuruluşlarının kadrolarının yasa ile ihdas edileceği kuralı yer almıştır. 4848 sayılı Yasa'ya ekli (I) Sayılı Liste'de "İhdası Uygun Görülen Kadrolar" başlığı altında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın taşra teşkilatında yer alan kadroların sayısı, bu kadrolarda görevlendirileceklerin sınıfları, unvanları ve dereceleri gösterilmiştir. Bu kadrolara atanacak personelin nitelikleri, görev ve yetkileri, özlük hakları gibi hususlar başta 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu olmak üzere ilgili mevzuatta düzenlenmiştir.

Bakanlar Kurulu'nca alınacak bir karar ile diğer taşra birimlerinin düzenlenmesi durumunda belirtilen yasal düzenlemelerin gözetilmesi zorunlu olduğundan, Geçici 4. madde, Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Konunun Anayasa'nın 2., 6., 8. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

16.4.2003 günlü, 4848 sayılı "Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun"un YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 15.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

16.4.2003 günlü, 4848 sayılı "Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun"un şekil ve esas yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, 15.10.2003 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı : 2003/36
Karar Sayısı : 2003/91

Başkan
Mustafa BUMİN

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ertuğrul ERSOY

Üye
Tülay TUĞCU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fazıl SAĞLAM